

բաւուր չունինք անունն և ազգանունն յայտնելու) Ամեն. Խրիմեան Սրբազանին շատ մօտիկ անձն է, նրա համար գործողներէն, նրա անունով երգողներէն է: Եթէ այդ պարունը իւր թղթակցութեան մէջ ճշմարտութիւնը չէ գրել, այնուամենայնիւ նրա խօսքը այստէս հետեւ էլ «Արմենիա»-ի պ. խմբագրի խօսքերէն պակաս զին չը պիտի ունենայ, որովհետեւ դրանք ամենքն էլ մէկ փայտիցն են տաշուած:

Լաւ բան չէ, դատաւարտելի է, երբ գտնուում են վանեցիներ, որոնք ժողովրդի թշուառութիւնը ծածկելով՝ գոյութիւն չունեցող բարեկարգութիւններն են փառաբանում, կամ այդ թշուառութեան վերայ ողբալը իրենց «արհեստ» են դարձրել, բայց թէ տիրող կառավարութեան դէմ անվայել և անհաշիւ յարձակումներ անելը, և շատ անգամ չնչին բաների համար ահագին աղմուկ բարձրացնելը մի մագի չափ օգուտ բերել է գործին թէ վնաս, դա լուրջ քննութեան առնելու խնդիր է:

Ս. Ս.

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ՔՐԻՔԼԵՆԻՑ. — Աւագակութիւնը մի սովորական երեւոյթ է դարձել: Անթիւ կողոպտութիւններ են, որ կատարուում են: Ահա այս մօտերս էլ աւագակութիւնը կողոպտեցին տեղւոյ մօտ 30 վերստ հեռավորութեամբ գտնուող «Բահրան» անուանեալ հայաբնակ փոքրիկ գետը, որի ամենահարուստ տների մէկին տարել են մօտ երկու հազար (2000) առ ձեռն դրամ և շատ իրեղէններ:

Աւագակութիւնը երկու զինեցող շորձապատելի գեղը և սիւսի հրացաններ արձակել զէսն գեղը որպէս զի չը թողնեն քնակիւններն գեղը գուրս դալ: Վերջիններս էլ երկուսն էլ դռները: Այս ժամանակ աւագակութիւնը 7 մտնում են գեղը և սկսում են կողոպտել տներէն ամենահարուստները:

ձուլութիւն փոյթ լանձին կալեալ գլահալէտն ժողովելով և զնոտանն ի բաց ընկելով: Ի՞նչ մեծ քաղաքաւորութիւն, Մայր Աթոռը այդ հանգիստ լեզու ու բերան պիտի տայ հայրենի նախնական մտաւոր հանձնարերէն՝ ձայնաստանացի եկեղեցւոյ ճշգրտաւոր պատմութիւնը պատմելու: Իսկ գիտութեան ուսմանը՝ գտնելով այնտեղ — «...» — սաղնջակալութիւն, պիտի հաստատեն այդ լեզուի, այդ բերանի անբաժանելի բարբառի ճշմարտութիւնը: Վիտ դեր ընթերցումը գրող միջնորդութեան վարձարանութեան: Մի անփոյթ առնէր գլորհարգող որ ի բեղ են: Յայդ խորհրդաց և ի զոյն կանխեցիք, զի «...» — անհրաժեշտ յայտնի լինի: Չգրչ լինիչի տնձինք և ի դմին յամիցիւր: Չայդ եթէ առնեցիս և զոյն «...» — արդեօք «...» — արդեօք, որ «...» — լինի: Ո՞վ կասէր որ Մայր Աթոռը այս գեղեցիկ պատուիրանի իմաստը չէ ըմբռնել և խորը չէ լծախնայել:

Այս աւետաւոր համբաւի վերայ մշուում էր մեզ փոյթ ու վաստակ զննուած ան րեւոք բառնալ, որ «Արարատ»-ի ծերուն ծաղկելու համար հարկաւոր էր: «Արարատ»-ի նման մի ամսագիր կարօտ էր արտաքին գիտութիւններով զբաղող ուժերի, որոնք իմանալին նրա նպատակը ժամանակին

Հասնելով վերջինիս հարստի տունը, նախ մտնում են սրահ երթորայրի կնոջ սենեակը, սկսում են ծեծել թէ կնոջը և թէ նրա միակ մօտ քսանածուր որդուն, մինչև որ սրանք փողի տեղը ասում են:

Իսկ մի և նոյն ժամանակ միւս կողմէն իւր հարստութեան մեծ մասը առ ձեռն դրամի հետ տեղաւորում է անասնատնում և իւր փոքր եղբորն էլ հրամայում է լծագնուել նոյն տեղը, իսկ ինքը այս երթոր առ իւր կնոջը հետ մտնում է տուն ու գուրու ներսից փակուում: Աւագակութիւնը առաջին սենեակից դուրս գալով կամենում են մտնել այս սենեակը և տններով որ փակ է, սկսում են կացնիով կտրատել գուրու: Այս ժամանակ տանտիրոջ երկուստեք հաւատարիմ կնոջ խորհուրդ է տալիս ամուսնուն օճախի երգելով գուրս գալ կտրուել ու փակել, որ զոնէ երես ազատ է, այս պատճառաւ էլ իսկոյն ինքը՝ կնոջ իւր ուսերը ամուսնու տներէ տակ պահելով, գուրս է բերում նրան ու փակցնում: Իսկ ինքը միւս երթոր կնոջ հետ միասին մտնում է տանը:

Աւագակները մտնելով տուն՝ ժողովում են տան աչքի ընկած իրեղէնները, իսկ ինտոյ հրամայում են այս երկու կնոջն ասել փողի տեղը, խեղճիւրը սաստիկ ծեծ ուսերուց ինտոյ, Հաւահատել ասում են թէ փողի թէ միւս կնոջն ինքի տեղը, որ պահում էին անասնատնի մէջ: Իսկ տան մէջ եղող եղբայրը լսելով այս՝ կարողանում է միայն վերցնել 300 ռ. ու փակել: Իսկ մնացեալ բոլոր փողերը կամ իրեղէնները աւագակներին է մնում, որոնք բարձրով իրենց ձեռներին տանում են ասելով: «Այս աւերակում կանստ մարդ չէ եղել»:

Պատմում են թէ այս աւագակները իրենց գլխին փաթաթած էին շորեր գլխակների փոխարէն որպէս զի ճանաչող չը լինի: Սրանից գեղացիները եղբայրացնում են որ սրանք իրենց հարսան լծարանակի գեղեցիկն են, որոնք խառնուելով աւագակներին խուճիւր հետ՝ կողոպտեցին իրենց:

«Мок. Вѣд.» լրագիրը քաղաքային աստիճանների վերջացնելու հարցի մասին, հարգողում է հետեւեալ լրացուցիչ հանգամանորէն տեղեկութիւնը: Մասնաւոր անձինքներին աստի-

պարագաները շատ յաջող էին այդ միջոցին: «Արարատ»-ի նպատակներով հիմնուած մի պարբերական հանդէս՝ ազգի և եկեղեցւոյ լուսաւորութեան և բարեկարգութեան վերաբերեալ՝ կենսական խնդիրներ թնուելով և խաղաղութիւնը բովանդակելով՝ ընթերցողներին ընդարձակ շքան կուենանար:

Ի՞նչ բովանդակութիւն կարող էր ունենալ վաթսուհ երրորդ թուականի վերջերում հիմնուած մի կրօնական, բարոյական և բանասիրական ամսագիր: Ի՞նչ նիւթերով կարող էին օգնել այդ ամսագրի զարգացման և առաջադիմութեան նրանք, որոնք նախանձանդներ էին մի աղքատի պարբերական հանդէսի, և որոնք աներկոյթ նպատակի ուղղութեամբ՝ նոր ժամանակի Բիւզանդիաններում, Աթիններում, Արդիստաններում՝ «...» վաստակ և զանա պատրաստելով գանձիս՝ ժըրանային, տքնէին, աշխատէին՝ ուսանելով, կրթելով, վարժելով՝ դանձիւս ի յերկս օգտակար և ի գործս շահաւէտ, ոմանք զիմաստաւոր զմաքորութիւնս շահաւորեալ, ոմանք զիմաստաւոր ուսումնաւորել են աղբիւրներ, զնախնական, զերկրաչափական, զհամարողական... զգիտական և զքերթողական, զգործական և զսոսկական իմաստութիւն և զմասունք

ճանի տեղադրել կը փոխարինէ նրանց ունեցած պարտքի և ծառայութեան գրութեան կոչումը և բոլոր քաղաքային պաշտօնները կը բաժանուին տասն և մէկ դասակարգի: Ամեն մի դասակարգ կունենայ իւր յայտնի պաշտօնը: Աստիճանների վերջացնելու հարցին հետ միասին, յարուցած է նաև կառավարական պաշտօններ ունենալու վերանորոգման հարցը: Վերջապէս, ինչ վերաբերում է այն անձինքներին, որոնք ներկայումս ունին աստիճաններ, թողնել նրանց այդպիսի աստիճանի մէջ, մինչև բարձրաստիճան պաշտօն ընդունելու:

Այս վերջին կարգադրութիւնը ներմուծուած է նոր օրէնքի մէջ այն նրաւատարով, որ այն անձինքները, որոնք ունին ստորին պաշտօններ, բայց երկարատեւ ծառայութեամբ ձեռք են բերել բարձր աստիճաններ, թողնել այդպիսիների վերայ ծառայութեամբ ձեռք բերած արտօնութիւնները:

ՇՈՒՂԱՎԵՐՈՅ. Մեր գեղը մի քանի երեսուն տարի առաջ զուտ հայերից էր բաղկացած, բայց այժմ օրէցօր լցւում են այլազգիներով, մանաւանդ թաթղերով և հրէաներով: Այս վերջիններս «Էթն» և քաղցած գաղթ են և հարուստ ու կուշտ գնում: Իրանց գաղթաւոր պարագաներն է մանրավաճառութիւնը: Խառնութիւն առնաւորով չը գոհանալով, դրանք մի քանի տուգրականի ուսերին ձգած՝ պտտում են լիդոցներով և առնաւոր անում: Ներանք գլխաւորապէս գործ ունին Ծուլալէրի հարսներին հետ, որոնց միմտուութիւնը օգտուելով՝ խառնում են նրանց, «աղբերին թող են փչում», ինչպէս ասում են: Նրանք կանանց հետ փողով չեն ծախս անում, այլ ապրանքի փոխարէն ստանում են հաց, ալիւր, ցորեն և այլն: Այդ դեպքում ի հարկէ հրէաները մէկին երկու աշխատում են: Սրա վնասը անկեր և, կուշանց գողութիւն են սովորեցնում և զեղարկներին նիւթականի վրասույց, վնասում են և բարոյականին:

Չը գիտեմ որ թուականին էր մեր գիւղի մի քանի խեղճ մարդիկ վերադառնել մեր գեղից բոլորովն արտաքին հրէաներին, բայց ինչ ինչ պատճառներով չը յաջողեցաւ: Կատարելով այդ մտադրութիւնը: Մենք խորհուրդ կը տանք շուրջակայներին

նոցանց: Խօսք չը կայ, որ այդպիսի ամսագրի առաջին և զեւթուր մասը՝ կրօնական բաժինը հարկաւոր էր հարստացնել խեղացի և հաստատաւորաւոր յողաւորներով, որոնց բովանդակութիւնը ընթերցողի սրտի վերայ իշխէր՝ մտքի և բաւականութեան փաստելով: Այդ յողաւորները պիտի լինէին ոչ թէ Չամուռական կամ Բատիկական բանաբարութիւն, այլ նգնիկների կտրուկ տրամաբանութիւն և գիտութիւնը: Ներառելի գիտութեան և փիլիսոփայութեան աշխարհը՝ ներթափառական և ոչնչական իմաստաւորութեան դէմ՝ ի զատադիմութիւն քրիստոնէական կրօնի՝ այնպիսի կրօնի հանձնարներ էր առաջ բերում, որոնք գիտական կրօնիկայի առաջ՝ ներթափառներն ուսումը ամեն կէտերում ջանջալովում էր: Հետաքրքրական մանաւանդ խրատական էր այս իմաստաւորական պայքարը, հարկաւոր նրանց համար՝ որոնք գիտական քննութեան ժամանակ ամենից առաջ կուգին ճշմարտութիւնը իմանալ և ոչ տնդեցիկները, և որոնք գիտութեան անունով խօսելիս՝ անձամբ ուսումնասիրել են աղբիւրները և ոչ ի կարծիս ընդոտուեցաւ և ի լուր դարձեցաւ՝ թուրքիկ պատկերներով: Այս կինական խնդիրների վերաբերով՝

չը արտաքին հրէաներին, այլ միւս՝ Հայն որդին, որ այլ ևս ուրիշ հրէաներ չը գան Ծուլալէր և քանաւորներն այդ տեղ, իսկ եղածներին ստիպել, որ դռնէ դուռ չը ընկնեն և չարչուութեամբ պարսպեն և կանանց խաբեն: Այլ ինչպէս գեղացիներն են առնաւոր անում, այնպէս անեն, բացի սրանից Ծուլալէրի մանրավաճառներին հասկանալն որ դրանք սարանքներն աժան ծախեն, որովհետեւ շատ անգամ լսել ենք, որ հրէաները առհասարակ աժան են ծախում: Այդպիսով մեր կարծիքով կարելի է այդ չարչուութեան և ուրիշ զանազան անտեղ գոյանալու առաջն առնել:

Իսկ ինչ վերաբերում է թաթղերին, դրանց առաջն կարելի է առնել չը յաճախելով նրանց «տրակները», որովհետեւ այդպիսի հիմնարկութիւնները շուրջակայների համար աւելորդ են և շուրջութեան նոր միջոցներ: Այդպիսով նրանք ներթափառապէս վնասուելով կը հեռանան մեր գեղից:

ԲԱՂԱՅԻՑ. — Այստեղ ժամանակութիւնը շատ կանոնաւոր է, մանաւանդ կուշիկ օրերը: Ծնորհիւ հայր Խորէնի քարոզները՝ ժողովուրդը մեծ համակրանքով է վերաբերում դէպի եկեղեցին: —

Այստեղ եղանակը աշնանային է, ձմեռուան նշաններ դեռ ևս չեն երեւում: Առաւելուը նայած ուրիշ քաղաքներին՝ նախանձելի է: Միջոցները անցեալ ամիսները աժան են:

ՆՈՅՆ ՏՆՎԻՑ. — Տեղական ուսուցիչը «Կառնի» լրագրի ասութեամբ 1886-ին պիտի լոյս տեսնէր Բագուում «Բագուայ Յայտարարութիւններ» անունով մէկ թերթ, բայց մինչև այժմ ոչ յայտարարութիւններ չեն երեւում և ոչ յայտնի է ի՞նչ պիտի լինի խմբագիրը: ձեռն առնած շատ էլ կարօտութիւն չունիք այդպիսի մի թերթի:

«Կառնի» լրագրի ասութեամբ, Գեօլգի գաւառի Քիւրդ-Շարան և նրա միւրձակայ գեղերում, երևացել է բուժաւոր վարդապետ օրից, արդէն մեռել են այդ գեղի տանուէրը, նրա կնոջ, եղբայրը և ուրիշները:

Մեզ գրում է պ. Ա. Մ. հետեւեալը: Մօտերումս Ծուլալէրի գաւառի Ղաւթու գեղում նիւթութեամբ ստանուե-

գիտական իմաստաւորական շարժումը «Արարատ»-ի նման ամսագրի կրօնական բաժինը հարուստ և ամենաբարձր նիւթեր կարող էր տալ: Չէ որ հայ գիտականութեան ոսկի դարու գիտնականները՝ Գրիգորի, Աթաբեկի, Կիւրեղի, Ուրեղեանի անմահ գործերն են թաթղութեամբ կամ թաթղութեամբ գեղեցիկ կարճութեամբ գեղեցիկ խորտակել նոյն փիլիսոփայութեան վիճած թուրք: Չարդարելով իւր կրօնական բաժինը այս կերպ շահաւէտ յողաւորներով, չէ որ Արարատի խմբագրութիւնը կարճացնէր մեր մէջ հարցասիրութիւն դէպի այն խնդիրները, որոնք ինչքան ներթափառներն չը քաղաքին, մարդի միտքը հացի խեղդիկները՝ գեղացիներն է և պիտի վերապառնէ:

Ի՞նչ եղան մեր անկախութիւնները այս մասին: — Հանգուեցաւ Ծահաղաբեանի խօսքով՝ «մի մեծ գերի կիւլ գնա և մասնեաց ի կորոյս առ յաւիտեան»... Ինչ փութով, հաւանով և խնամքով սիւսիցնք թաթղութեամբ Մոսկուայի համալսարանի աստուածաբանութեան պրոֆ. իմաստուն դասերը՝ նուիրում քրիստոնէական կրօնի զատադիմութեան (ԱΠΟΛΟΓΙΑ), որի ժամանակ ունիւրդները խառնում վրտում էին: Ունիւրդները թաթղութեան կարելի է երևակայել թէ որքան հետաքրքիր,

ցաւ Սամաղ-աղա Կաշտամուր-աղա օղլի Ղասեմօղլու: Սպանուածը շատ հետաքրքիր անձնաւորութիւն էր: Բուկարներում նա աւագակաւետ էր և յայտնի կերպով աւագակութիւններ էր անում, բայց ոչ ոք չէր կարողանում դրա առաջն առնել: Վերջապէս մի կերպով յաջողեցաւ բանտարկեցնել նրան և իւր անթիւ մարդաստանութիւններին պատճառով Սերիւս ուղարկուեցաւ Սամաղ-աղան իւր քաղութեան շնորհիւ փախուել է Սերիւսից սարսափելի և անտանելի նեղութիւններ կրելով: Նա շատ անգամ պատմում էր ճանապարհին պատահած արկածները: Սամաղ-աղան փախուելու ժամանակ շաթաթներով սոված է մնացել և քաղցածութիւնից ստիպուած ողջող գորտեր է կերել և որովհետեւ շատ տեղերում չի կարողացել դռանցի գտնել, նա ստիպուած է եղել գրպանները լցնել գորտերով, իբրև ուտելու պաշար, սակայն այս բոլորը առ ոչինչ են համարուել, և չեն կարողացել վնասել յաթաթաւ և հաժիւր Սամաղ-աղային:

Վերջին ուսուցիչական պատերազմի ժամանակ նա իւր ազատ կամքով և իւր առանձին ձեռքով խմբով մեծ քաղութիւններ արաւ, որոնց շնորհիւ նա ստացաւ քաղութիւն խաչեր և հատաւ աստիճանաւոր բարձրութեան:

Այնչէսեւ նա Ղարախաչում, Եղբայրի՝ էր, այսինքն տեղութիւնից նշանակուած մի սրտատնայ, որ սարկոններ իւրաքանչիւր տաւարի համար, որդեալ տուրք էր ստանում: Նա աստիճանով գոյցէ աւելի բարձրանալով ի՞նչ սաստիկ արկիցող չը լինէր, որն հետեւանք էր լինում մարդաստանութիւն: Կառավարութիւնը դրա պատճառով գրկում էր նրան զանազան արտօնութիւններով և պաշտօններով: Նա թէև մոտուորան էր, բայց շատեղեն ասում են, որ նա խմբում էր հինգ թուրք գիւնիստ շատ քիչ սերող տղամարդ էր և լուսնութիւնը չը մոռանող: Շատ անգամ պատահում էր որ Ղարախաչում անասուն էր կորչում և կամ գողանում էին, գեղացիները գնում էին և Սամաղ-աղային, «խախէն կտորում», նա սրան նրան զննելով իսկոյն գտնում էր անասունը: Այդ գոյցէ ընթանից էր, որ է-բ Ժող. և խառն էր այդ քաղաքը...

Վերջին ժամանակներս թերթը յաղաքներն էր նկատելով որ իրենց պա-

ռե մոտմարդ էին այդ դասական գործերն են (թիւները *), որովհետեւ ուսուսանողները երբեք գրելու չեն ունեցել կրօնական-աստուածաբանական խնդիրներով զմարդերու, մանաւանդ՝ երբ այդ գրելու լեզու էր Բիւլետենը, Մոլեյնտի et tutti quanti նիւթապատերի գրեւածներով... Այս դասախոսութիւններ ժամանակ կարծես միւս լուսն է ինք ներսիստան գաղտնի անհամեմատ և անզուգական ուսուցիչներն էին: Զայնը կարծես չնուծ էինք նրանց կենարար շնորհ, այնքան ազուր, դրաւի և համոզել էին:

Մի ուրիշ հարց, որ Արարատի ծագման ժամանակ խորհրդացաւ և անմիջապէս գիտական լուրջ բոլոր հղածութեան և քննութեան առաւելու եղանակ ուսուսաց հոգեւոր դատաստանի բարեփոխութեան խնդիրն էր: Այս խնդիրը մեզ համար ևս կարելի էր կենսական հարց համարուել, որովհետեւ անհար էր, որ ի՞նչ այդ բարեփոխութիւնը գրելու դար, մեր հոգեւոր վարչութեան վիճակի մէջ համապատասխան բարեփոխութիւն չը մտցնէր: Բայց որովհետեւ այս խնդիրը կրօնական-աստուածաբանական էր և կանոնական իրա-

*) Այդ լեկցիաները տակաւ են և ուսուցիչն չստուգում: Գուրս եկան գերմաներէն, ֆրանսերէն և անգլիական թաթղութեամբ:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մտքերի գուշակող փարիզցի գրում են հետևյալը. «Սենտ-Անտուանի արուարձանի կաթն-շառնանից մի-նում, պ. Միլլոն անունով մտքեր գուշակող մի պարոն, խոստացաւ նոյնմը-րի Գլին մեծ ներկայացումն տալ, հը-րատարակելով այդ մասին մեծ աֆե-շաներ և յայտնելով, որ ինքը պ. Վոլ-բերլանդի սերելի աշակերտն է. Այդ պատճառով սրճարանի դահլիճը լցուե-ցաւ հանգիստականներով և անհամբ-րութեամբ սպասում էին տեսնել մըտ-քերի գուշակողին. Վերջապէս պարոնը ներկայացաւ քաւականին լաւ հագ-նեալ, գուգուած ու կոկուած, ժողովեց հանդիսականներին նրանց դարձե-րը, լծաշինակները, շարքը և ուրիշ շատ բաներ, յանձնեց իւր ընկերոջ, որ նա լծագցնէ նրանց, որ ինքը գտնէ շոտով պ. Միլլոնը և իւր ընկերը անհետացան. ժողովուրդը երկար ըս-պասեց նրանց վերադարձին և վերջո-պէս հասկացաւ, որ դրանք խաբարա-նէր են եղել. Սրճարանի տէրը յայտ-նեց հանգիստականներին, որ մտքերի սուտ գուշակողը լծողն է իւր մօտ մի ծանր արկը, որը բացուելուց և միջի իրեղէնները ծախուելոց յետոյ, հանգի-սականները կարող են իրենց կորուստի փոխարէն քաւականութիւն ստանալ. Հանգիստականներէ մի քանիսը, սրճա-րանի տիրոջ հետ գնացին զննելու արկ-ը և տեսան, որ ինքանի շատ ծանր է, բայց որքան յուսահատուցան, երբ բացուելոց յետոյ տեսան, որ նա լծն է գայախաղ քարով. »

Անգլիական լրագրողները ասում են, որ թագուհին, խորհրդակցելով ներքին գործերի մինիստրին հետ, լծույթներ է Ստէյքին քանտում պարագէլ «Pall Mall Gazette»-ի խմբագրութեամբ և առաւօտեան ժամերին, քաղաքալու-թեամբ քանտի ծառաների, կարեւոր ընդունելութիւններ անել. Լիլիզա Ար-մստրոնգը գատախաւական գործի վճար առ լծել. Ստէյքը, իւր սեպական ստորագրութեամբ «Pall Mall Gazette»-ում մի յօդուած էր գրել. Այդ յօ-դուածի մէջ աշխատում էին գտնել գաղտնիքներ թողութեան եղանակի հա-ւատարմատարների դէմ, որոնք չիտո-լծել և խառնել են մարդասէր լան-ցաւորի հետ. Այսպէս մի քան յօդուա-ծն մէջ չը գտան. Ընդհակառակը, յօ-դուածագիրը իւր մեծ ուժով և ար-ժանաւորութեամբ ընդունում է, որ գատախաւականութեան շատ օրինաւոր է և իրաւացի. Դատարանը, գնեւաւատ-տօրնէլը, վկանները և երդուեալները—բոլորն էլ կատարել են իրենց պար-տականութիւնը. Դատաւճիւրը այնպէս էր ինչպէս և պիտի լինէր և յօդուա-ծագիրը վաղորդ թողութեան է իւր այն բարեկամների դէմ, որոնք չիմէին հասարակական կարծիքին. «Մեր ուսմ-կապիտալիստական դարում,—ասում է նա, մենք պէտք է պահպանենք օրէնքի մեծութիւնը, նշանակութիւնը և հռա-զով պիտի պաշտպանենք դատարանի հեղինակութիւնը ամբողջ յարձա-կութեամբ. Ստէյքը աւելացնում է, թէ երբ նա, ինչպէս մի լծախա-ղան ասպետ, յանձն առաւ հետազո-տելու ստորին դատարանութեան կե-ցութիւնը, որ երևան հանէ խեղճ և անպարտապիտան երեխաների դուրս-նալը, նա վաղորդ լծանում էր, թէ ինչ ներթափանցիկ և նա ձեռք դար-կում և որն աւելի վատ է, թէ ինչ կիցողոտ յարձակութեան և նախա-տինքների պիտի ենթարկուի ինքը. Նրան դատաւարտեցին այնպիսի վար-մունքի համար, որ ինքն էլ օրէնքի հակառակ է համարում, նրա այդ աղ-

ծիւն և մտքը խոստովանութիւնը ըն-դունեցին նախ դատարանից. Նա ի-րեն, իւր աշխատութիւնները համար, քաւականին վարձատրուած է համա-րում և ինչ քանտում ժամերը նրա համար երկար լծելն, ստիպել այդ ժամերը լծելն լինել դառնութեամբ և վշտերով.

ՀԻՄ ՍԱՅԻՆ ՀԻՄԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐ-ԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԻՄԱՐԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՄԻՆԵՐ

19 Նոյեմբեր

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ. Զինուորական վար-չութեանը տուած բարձրագոյն հրամանի մէջ գրուած է. «Թա-գաւոր Կայսրը առանձին ուշադ-րութիւն դարձնելով Բալկանեան թերակղզու պատերազմական գոր-ծողութիւնների վերայ, մեծ գո-հունակութիւն ցոյց տուեց դէպի ռուսական այն սպայների աշխա-տութիւնները և ետեւոր, որոնց յանձնուած էր կազմակերպելու, կանոնաւորելու, կրթելու և սովոր-եցնելու Բալկանեան Արեւե-լեան-Ռումելիայի զօրքերը. Խոր խոցուած և վշտացած սլաւօնա-կան ազգերի եղբայրասպան պատե-րազմով, Կայսրը սակայն գովում է բալկանական և ռումելիական զօր-քերի քաջութիւնը, ինքնագոհու-թիւնը և կարգապահութիւնը. Գալ համոզուելով ռուսական սպայնե-րի ինքնագոհութեան և խոհեմ գործողութիւնների մասին, որոնք կարողացան ներշնչել երիտասարդ զօրքերի մէջ պատերազմական ոգի և գովանի յատկութիւններ, Նորին Կայսերական Մեծութիւնը յայտ-նում է իւր Բարձրագոյն շնորհա-կարգութիւնը իշխանութեան նախ-կին պատերազմական մինիստր իշ-խան Կանտակուզէին, շտաբ և օրեր-սպայներին, որոնք ծառայել են ռումելիական և բալկանական զօրքի մէջ. »

Պետական հողային բանկի գոր-ծողութիւնները նշանակաւ 22 նահանգներում կսկսուին այն ժա-մանակ, երբ ազնուականութիւնը կ'ընտրէ նոյեմբերի վերջին և զեկ-տեմբերի միջին բանկի բաժանում-ների անգամներ, բայց նախ քան փոխառութեան քանա-կութեան մասին բաժանումի կող-մից կարգադրութիւն անելը, փո-խառուները պիտի ներկայացնեն իրենց վկայագրութիւնը, ուստի ա-ռաջարկուած է բաժանումի կառա-վարչներին այժմէն և եթ ընդու-նեն զբաւականի ինքիները, վկա-յագրութիւնով հանդերձ, բացառու-թիւններ տալ և տեղեկութիւն-ներ ժողովել, ի նկատի ունենա-լով այն, որ զբաւականների վկա-յագրութիւնը մեծ տեղեկութիւն ներ են պահանջում. Ուշադրութիւն դարձնել այն բանի վերայ, որ գը-րաւականի համար պահանջում է զբաւական վկայագրութիւն ներկայե-լելը, որը տուել է նոտարի կամ նրան փոխարինող մի հիմնարկու-թիւն, ցոյց տալով, որ նա տուած է արեւմտեան ազնուական բանկում կառուածի գրաւականի համար:

19 Նոյեմբեր

«Новое Время»-ն հաղորդում է, որ շուտ ժամանակում կառա-ջարկուի պետական բաժանման խոր-հրդին, վերականգնեցնել բժշկա-կան բաժանման նախկին երաւունք-ները, այն է, ով աւարտում է ուսման ընթացքը բժշկի կոչումով, տալ IX կարգի աստիճան:

Վ. ՊՈԼԻՍ. Բ. Դուռը գրու-թեամբ յայտնում է ռումելիացի-ցիներին թողնել այն մոլորու-թիւնները, որոնց մէջ ձգել են նը-րանց մի քանի շահաւէր անձինք-ներ, և այն ժամանակ միայն կար-ժանաւան նրանք սուլթանի ու-ղարմածութեանը և կատարեալ ներմանը:

ՊԻՐՈՏ. Որովհետեւ սերբերը հակառակ թշնամական գործողու-թիւնների դադարման նոյեմբերի 17-ին, նորից պաշարել են Վիդ-զինը, ուստի բալկանները շատ զգուշուած են սերբերի այդ վարմուն-քի դէմ: Այս մասին իշխանը հա-ղորդեց պետութիւնների ներկա-յացուցիչներին և յայտնեց Կեկե-զիւլիւրին, թէ ստիպուած կը լե-նի նորոգելու պատերազմը, ինչի տերբերը անմիջապէս ձեռք չը բա-շեն Վիդզինը:

ԲԵԼԳԻԱ. Լիշանիւր շարունա-կում ուղարկուել Վիդզինը. Կար-ծում են, որ նա գործողութիւն-ների դադարման մասին տե-ղեկութիւն չէ ստացել, ուստի և ինքնազուրկ գործում է:

Սերբերի մինիստրների ժողովը վճեց ինչպէս էլ լինի, շարունա-կել պատերազմական գործողու-թիւնները, որոնք միայն գաղա-րեցրած են մի քանի օրով:

ՆԻՏ. Այն լուրը, որով բալկա-նները մեղադրում են սերբերին, իբր թէ նրանք խաղաղութեան պայման կապելուց յետոյ են յար-ձակուել Վիդզինի վերայ անհիմ-ն: Վիդզինի ուղարկութեանը շա-րունակուեցաւ. նոյեմբերի 16-ին մինչև երեկոյան 6 ժամը, ուստի հաւանական է, որ Լիշանիւր խա-ղաղութեան մասին ուշ է տեղե-կացել: Ի՞նչ այսպէս և թէ այնպէս խաղաղութեան պայմանը խանգա-րել են ոչ թէ սերբերը, այլ բոլ-շարները. որովհետեւ վերջիններս 10 ժամին բերդից դուրս յարձա-կում արին, և լեռ մղուեցան:

Այստեղ կարծում են, որ պա-տերազմական գործողութիւնները կը նորոգուին, որովհետեւ Սերբեան բոլորովին չէ կամենում ոչ հո-ղային զինուած անել և ոչ էլ վը-ճարել Բալկանիային պատերազմա-կան ծախքը:

Պետերբուրգի նախկին դեսպան Խորվաթիայից գնաց Նիշ: Զօրքը շարունակում է գնալ դէպի սահ-մանապիւրը:

Աթէնք. Համաձայն Դամիանիսի պահանջման, ժողովները հաւա-տարմութիւն ցոյց տուին մինիստ-րութեանը, թէ Դամիանիսը յայտ-նեց, թէ զուցէ շուտ ժամանակում կը պահանջէ աւելի մեծ և լիազօր իրաւունքներ: Օպպոզիցիան հրա-ժարուեցաւ ձայներ տալուցը:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՈՒՆ

19 Նոյեմբեր

Երէք անապատի բարձրագոյն: Լոնդոն 23¹³/₃₂, 23¹¹/₁₆ և 23³/₈ Համբուրգ 100¹/₂ և 200³/₄ Պարիզ 247³/₄ Պոլսի միջերկրալ 8 ր. 33 4. սակ. Մաքս. կուպոն. 8 ր. 32 4. սակ. Երթաթ . . . 1 ր. 31 4. սակ. Բօրսային դին. 5 և 6¹/₂ % Պետական 5% տոմսեր. 1-ին շրջանի 100 ր. — 4. սակ. 2-րդ » . 98³/₄ ր. — 4. սակ. 3-րդ » . 98³/₄ ր. — 4. սակ. 4-րդ » . 98 ր. 62 4. սակ. 5-րդ » . 98¹/₂ ր. — 4. սակ.

100 և 1000 արեւելեան փոխա-ռութեան 5% տոմսեր.

1-ին շրջանի 97 ր. 62 4. սակ. 2-րդ » . 97 ր. 37 4. սակ. 3-րդ » . 97 ր. 37 4. սակ. Առաջին ներքին փոխա-ռութեան 5% տոմսի գումարի տոմսեր . . . 224¹/₂ ր. » սակ. » 2-րդ 210 ր. » սակ. 5¹/₂ % բենտեր 102³/₄ ր. » սակ. Ասիէ բենտեր . 179¹/₂ ր. » սակ.

20 Նոյեմբեր

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ. «С.-Петербург. Вѣд.» լրագիրը հաղորդում է, թէ թու-փի արդիւնաբերութեան աճեցո-ղութեան համար ընդունուած և մշակուած են միջոցներ և թէ այդ մասին շուտ ժամանակում նախա-գիծ կը ներկայացուի պետական խորհրդին:

Վ. ՊՈԼԻՍ. Դեսպանաւարտի ե-րեկուայ նիստը կրկին հետեւեց չունեցաւ:

Թրքական կոմիսարները առանց արգելքի մտան Արեւելեան-Ռումե-լիա և դնում են Թիֆլիսից:

ՊԻՐՈՏ. Սերբեան լիազօր իրա-ւունք է տուել գնդապետ Միլանո-վիչին խաղաղութեան մասին պաշտօնապէս բանակցութիւններ անելու:

Պիթոի բնակիչները ցանկութիւն յայտնեցին միանալու Բալկանիայի հետ. Իշխանը յայտնեց, թէ ի նը-կատի ունի բնակիչները ցանկու-թիւնը:

ՆԻՏ. Սերբերը յայտնում են, որ երեկ առաւօտեան, չը նայելով թէ խաղաղութիւն է կապած, բոլ-շարները Վիդզինի մօտ գտնուած սերբեական շէրքը պաշարեցին:

ՊԻՐՈՏ. Այսօր, առաւօտեան, եկաւ այստեղ սերբեական կառավարու-թեան կողմից ուղարկած դեսպանը, առաջարկեց, որ խաղաղութիւնը տուէ մինչև յունվարի մինը և դուրս հանել սերբեական զօրքը Բալկա-նիայից, իսկ բալկանները Սեր-բեական Բալկանները այդ առա-ջարկութիւնը մերժեցին:

Խորհրդի հրապարակել

ՍՊԱՆԿԱՐ ՍՊԱՆԿԱՐԱՆ

Կիրակի, 24-ին, առաւօտեան 11 ժամին, Գաղաքային տան զահիճում նշանակուած է ԿՈՎԿԱՍԻ ԶԱՅՈՑ ԲԱՐԵԿՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆ-ԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ընդհանուր ժողովը:

Հասարակել—1883 և 1884-ի վերատուգում հաշիւները.

Ընթերցում—Ընդհանուր ժողովի նախագահ և քարտուղար, խոր-հրդի չորս անդամ՝ հինգ փոխանդամ:

2—2

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՕԿՈԼԱԴ
Ս. ՍՈՒԻ Լ ԸՆԿ.
(Ս. 2342) 48—45

Открыта подписка
На 1886 год
на ежедневную литературно-поли-
тическую газету
«НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ»
издаваемую въ Тифлисѣ
(III годъ изданія).

Программа газеты обща всѣмъ ли-
тературно-политическимъ ежедневнымъ изда-
ніямъ, съ возможно широкимъ развитіемъ
мѣстнаго отдѣла.
Подписная цѣна съ доставкою и пере-
сылкою въ Россіи: на годъ 10 руб., на
полгода 6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50
коп., на одинъ мѣсяцъ 1 руб. 50 коп.
Подписка принимается въ Тифлисѣ въ
конторѣ редакціи при газетномъ агент-
ствѣ В. Шавердова, въ С.-Петербургѣ въ
виценомъ магазинѣ «Новаго Времени».
Иногородные адресуютъ свои требованія
въ Тифлисѣ, въ контору редакціи «Новаго
Обозрѣнія», при газетномъ Агентствѣ В.
Шавердова.
Редакторъ-издатель А. В. Степановъ.
3—1

Անգլոփղկանեան երկաթուղին:
ԳՆԱՅԻՆՆԵՐԻ ԵՐԹԵՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԲԻՑ.
ԼԻՍ՝ ԿԱՅԱՐԱՆՈՒՄ.

Բաժում պատ. գնում է ժ. 8—35 բող. առ.
Բաժում պատ. գնում է ժ. 10—25 և 42
Բաժում . . . գնում է ժ. 10—55 և 42
Բաժում պատ. գնում է ժ. 8—35 և 42
ԲԻՑԻՆԻՍԻ ԵՐ ԵՐԹԵՆԿՈՒԹԻՒՆԸ
Ինքնուրույն պատ. գնում է ժ. 3—15
Սուրբաթ գալիս է ժ. 8—4 և 42

ԳՆԱՅԻՆՆԵՐԻ ԵՐԹԵՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԲԻՑԻՑ
ԼԻՍ՝ ԿԱՅԱՐԱՆՈՒՄ.

Կառ. բեր, որոնք ճանապարհին զիջելու
կայարաններ ունեն
Ի Ֆիլիսից դուրս են գալիս առաւօտեան.
8 ժամին. Վրացիկական գալիս են երեկո-
եան 5 ժ.—11 բող. և 6 ժ.—43 բող. միջ-
կայարանական գալիս են գնում առա-
ւօտեան 9 ժամին ԲԻՑԻՑ գալիս են երե-
կոյեան ժամը 4 և 44 բող. և ժ. 5—25 բող

ПРОТИВЪ ГОЛОВНОЙ И ЗУБНОЙ БОЛИ:
МИГРЕНЕВЫЙ КРИСТАЛЛЪ
„САНИТАСЪ“
(также отъ кокаина).
ДѢЙСТВО ВО ВСѢХЪ АПТЕКАХЪ И
АПТЕКАРОКНЪХЪ МАГАЗИНАХЪ.
Главный складъ: Москва. Кузнецк.
мостъ, д. Соколова. „САНИТАСЪ“.
!!!Перепродавцамъ скидка!!!
!!!Продуктъ genuine „САНИТАСЪ“!!!

ՍԱՆԻՏԱՍ
և
Մ. Ե. ԱՐԵՆ-
ԶԵՍՄԻ
Կարելի է ստա-
նալ բարձրագոյն
հաստատում
վովկասիան գի-
տավաճաւ ընկե-
լթիւնի գրիւն-
որ պահեստում:
ԵՐԵՎԱՆ

ЗУБНЫЯ СРЕДСТВА
Д. Э. АДЕЛЬГЕЙМЪ.
Лучшія гигиеническія средства для
уничтоженія и сохраненія зубова и
уничтоженія дурнаго запаха во рту.
Допо во всѣхъ городахъ Россіи.
Главный складъ: Москва. Кузнецк.
мостъ, д. Соколова.
!!!Перепродавцамъ скидка!!!
(П. 18574) 50—24

ԳՈՐԾԱԿԱԼԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԾԱԿԱՐԱՆ Ե ԵՐԿԱՐԵ, ԳԱԼԱՏԵԻՐԱՅԻ Լ ՈՐԻԾ
ԱՊՐԱՆԻՆԵՐ

ՌՕԲԵՐՏ ՊԵՏԵՐՍ
Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ո Ւ Մ
Դիօրցովի փողոց, տ. երբեմն Արժույնի, № 156, 160.
6—3

Տպարան Ա. Ա. Միխելսոնի տ. № 12.
Типографія А. А. Михельсона, Гол. пр. д № 12.